

ded a new dimension to the Hindi stage and produced excellent plays by upcoming artists.

Unfortunately, facilities at the School are woefully inadequate which, not only hamper the growth of a new theatre movement in the country, but also discourage educated boys and girls, who want to serve the cause of this art, by devoting themselves to it fully, and thus make their contribution to an important aspect of culture.

What is required is an independent campus for the School, University status for the institution, abolition of entertainment tax on staging of plays and better hostel facilities.

On the occasion of "the World Theatre Day" Students of the National School of Drama are marching to Parliament House to highlight their grievances and get speedy redressal.

I hope the voice of the young artists will evoke sympathetic consideration of their problems and the Government will come out with a clear-cut policy on the development of Theatre in the country.

(vii) Unauthorised use of mosques and other places of worship in Dehi.

श्री अशफाक हुसैन (महाराजगंज):
मैं एवान का तबज्जह राजधानी दिल्ली में मस्जिदों और इबादतगहों की तबाही और नाजायज कब्जे की तरफ दिलाना चाहता हूँ। पुरानी दिल्ली में जामा मस्जिद के इलाके में ऐसे मताब्द मस्जिद हैं जिनको होटलों, दकानों दफातिर, और रिहाइशगहों में तबदील कर दिया गया है। इन इबादत-गहों में नाजायज कब्जा हटाने में वक्फ-बोर्ड की गफलत, कोताही और ना-अहली और वक्फ कवानीन की कमजोरी और पुलिस और हुकमत के अमले की लापरवाही और मिली-भगत की वजह से कोई अमली कदम नहीं उठा पा रहा है।

मिसाल के तौर पर जामा-मस्जिद दिल्ली के शुभाल में वाक्या दरीवा की मस्जिद शफा-द-दालाजो नवाब साहब की मस्जिद के नाम

से मशहूर है। इस मस्जिद से मूतसिल एक मदरसा भी है। इस मस्जिद के सहन में एक करांडपति (मराफ) और दूसरे दकानदरों ने दफातिर और दूसरे मूलाजमीन के लिये रिहायशगहों में तबदील कर रखा है। इसी तरह मस्जिद खजूर, चाकड़ो बाजार और मस्जिद काजीवाली, नई दिल्ली रेलवे स्टेशन को भी दकानों और हांदल में तबदील किया जा चुका है। मुसलमानों के मुसलसल मूतानवे के बावजूद हुकमत की जानिव से नई दिल्ली की मस्जिद कोटला मूबारकपुर में नमाज पढ़ने की इजाजत नहीं दी जा रही है। शान्तिवन में नेहरू समाधि के करीब वाक्या मस्जिद को डी.डी.ए. ने मस्नुई टॉन पर घनी भाड़ियाँ और दरकत लगा कर ढक दिया है।

सैकूलर हिन्दुस्तान की राजधानी में जहाँ इस वक्त मर्कजी हुकमत है कि सीधी अलमदारी है, मस्जिदों पर मूलाजिम और उन की तबाही और बरवादी रोकी जानी चाहिये थी। हुकमत-हिन्द को चाहिये कि वह इस तरफ खुसी तबज्जह दे और 6 माह की मुकरा-मददत के अन्दर इन मसाजिद की ब्रहानी के लिए अमली कदम उठाये। वक्फ के कवानीन में जो कामियाँ हैं उन्हें आर्डिनेंस के जरिये दूर करे। वक्फ की जानिवदारों पर में कब्जा हटाने के लिए वही कानून इस्तेमाल किया जाए जिस के तहत सरकारी इमलात पर में नाजायज फब्बे हटाए जाते हैं। आर्काफ को रूट कन्ट्रोल के कानून में मुस्तसना करार दिया जाय और बनी कमटी की मिफारिश पर अमल किया जाय।

شری اشفاق حسین (مہاراج کلج):

میں ایوان کی توجہ راچدھائی دلی میں مسجدوں اور عبادت گاہوں کی تباہی اور ناچائز قبضے کی طرف دلانا چاہتا ہوں۔ پورانی دلی میں جامع مسجد کے علاقے میں ایسے متعدد مساجد ہیں۔ جن کو ہوتلوں دکانوں دفااتر اور رہائش گاہوں میں تبدیل کر لیا

کیا ہے - ان عبادت گاہوں سے ناجائز قبضہ ہٹانے میں وقف بورڈ کی فڈلٹ کوتاہی اور نا اہلی اور وقف قوانین کی کمزوری اور پولیس اور حکومت کے عملے کی لاپرواہی اور ملی بھگت کی وجہ سے کوئی عملی قدم نہیں اٹھا پا رہا ہے -

مثال کے طور پر جامع مسجد دلی کے شمال میں واقع درویشہ کی مسجد شرف الدولہ جو نواب صاحب کی مسجد کے نام سے مشہور ہے اس مسجد سے متصل ایک مدرسہ بھی ہے اس مسجد کے صحن میں ایک کورڈ پتی [صرف اور دوسرے درگاہوں نے دفاتر اور ملازمین کے لئے رکھا ہے اس گاہوں میں تبدیل کر رکھا ہے - اس طرح مسجد کھجور چاڑی بازار اور مسجد قاضی والی نئی دلی ریوڑ استیشن کو بھی دوکانوں اور ہوٹل میں تبدیل کیا جا چکا ہے - مسلمانوں کے مسلسل مطالبے کے باوجود حکومت کی جانب سے نئی دلی کی مسجد کورٹلہ مبارک پور میں نماز پڑھنے کی اجازت نہیں دی جا رہی ہے - شانتی ون میں نہرو سادھی کے قریب واقع مسجد کو قی - قی - اے - نے مصلوئی تھلے پر گہلی چھڑیاں اور درخت لگا کر قہک دیا ہے -

سکولز ہندوستان کی راجدھانی میں جہاں اس وقت مرکزی حکومت

کی سیدھی عمل داری ہے مسجدوں پر مظالم اور ان کی تباہی اور بربادی روکی جانی چاہئے تھی - حکومت ہند کو چاہئے کہ وہ اس طرف خصوصی توجہ دے اور چھ ماہ کی منظور شدہ مدت کے اندر ان مسجد کی بحالی کے لئے عملی قدم اٹھائیں - وقت کے قوانین میں جو خاموشیاں ہیں انہیں اوتھولڈس کے ذریعہ دور کریں - وقف کی جائیدادوں پر سے قبضہ ہٹانے کے لئے وہی قانون استعمال کیا جائے جس کے تحت سرکاری املاک پر سے ناجائز قبضہ ہٹائے جاتے ہیں - اوقاف کو ریڈمپٹ کلتورل کے قانون سے مستثنیٰ قرار دیا جائے اور ہرنی کمیٹی کی سفارشات پر عمل کیا جائے -

DEMANDS FOR GRANTS, 1981-82—
Contd.

MINISTRY OF EXTERNAL AFFAIRS

MR. CHAIRMAN: The House will now take up discussion and voting on the Demand for Grant under the control of the Ministry of External Affairs, for which six hours have been allotted.

Hon. Members, whose cut motions to the Demand for Grants have been circulated, may, if they desire to move their cut motions, send slips to the table within fifteen minutes, indicating the serial number of the cut motions they would like to move.

A list showing the serial numbers of cut motions treated as moved will be put up on the notice board shortly. In case any member finds any discrepancy in the lists, he may kindly bring it to the notice of the officer at the Table without delay.